

Akceptacja
H.S.

UNIwersYTET MEDYCZNY
IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCLAWIU

Katedra i Klinika Pediatrii i Chorób Infekcyjnych

Kierownik: prof.dr hab. Leszek Szenborn

ul. Chalubińskiego 2-2a 50-368 Wrocław
T: +48 71 770 31 51 F: +48 71 770 31 52 kpi@spsk1.com.pl www.umed.wroc.pl

Do

Przewodniczącej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Prof dr hab. n med. i n.o zdr. Marii Strugi

Recenzja rozprawy naukowej

**Świadomość, wiedza i stosunek polskiej młodzieży, rodziców oraz lekarzy do szczepień
przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego**

lek. Piotra Sypienia

Promotor: dr hab. n. med. Tadeusz Maria Zielonka WUM

Postęp badań naukowych i konsekwentne działania zdrowia publicznego spowodowały, że choroby zakaźne przestały być główną przyczyną chorób i zgonów. Paradoksalnie, gdy lista dostępnych szczepionek szybko się wydłużyła, zaobserwowano na świecie rosnące zjawisko niewyrażania zgody na szczepienie lub opóźniania ich realizacji. Narastający problem i jego powszechność zmobilizowała Światową Organizację Zdrowia i wiele innych organizacji zdrowia publicznego do podjęcia badań naukowych tych zachowań. Od kilku lat obserwujemy także w Polsce rosnącą liczbę osób unikających obowiązkowych szczepień ochronnych oraz niekorzystających ze szczepień zalecanych. Przyczyny tych zjawisk nie można jednostronnie przypisać tylko odbiorcom świadczeń profilaktycznych, ale trzeba je wyjaśniać przez zbadanie roli samych świadczeniodawców, których edukacja może być niewystarczająca do sprostania nowym wyzwaniom, a organizacja szczepień wymaga nowego i odmiennego podejścia w porównaniu ze szczepieniami stosowanymi od dawna w populacji najmłodszych dzieci. W sposób szczególny dotyczy to asymilacji i organizacji

szczepień p-HPV, dla której grupą docelową są starsze dzieci i nastolatki, a spektakularnych efektów ich wprowadzenia możemy się spodziewać dopiero po kilkudziesięciu latach od ich wprowadzenia.

Przedstawione powyżej powody potwierdzają, że **wybrany przez lekarza Piotra Sypienia temat rozprawy doktorskiej jest bardzo aktualny a także istotny dla działań zdrowia publicznego w Polsce.**

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska oparta jest na 6 opublikowanych artykułach naukowych. Recenzent otrzymał rozprawę doktorską w postaci drukowanej, w twardej oprawie, zawierająca 99 stron. Zawiera ona wykaz publikacji oraz stanowiących rozprawę doktorską, streszczenie w języku polskim i angielskim, wstęp, założenia i cele pracy, kopie publikacji, omówienie wyników, wnioski, bibliografię i 5 załączników.

Rozprawa doktorska oparta jest o spójny tematycznie i wzajemnie się uzupełniający cykl sześciu publikacji (dwie publikacje pogładowe, w polskich anglojęzycznych czasopismach i cztery oryginalne w czasopismach zagranicznych), co pozwala je traktować jako jedną pracę naukową. Badania przeprowadzono w latach 2018-2021, a praca doktorska została wykonana w Katedrze i Zakładzie Medycyny Rodzinnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Doktorant jest pierwszym autorem wszystkich trzech recenzowanych publikacji

1. Sypień P, Zielonka T M. HPV infections, related diseases and prevention methods. *Family Medicine & Primary Care Review*. 2022; 24 (1): 88-91. Punktacja MEiN: 20
2. Sypień P, Zielonka T M. Human papillomavirus vaccination - limitations and opportunities in countries with low vaccine coverage. *Przegląd Epidemiologiczny*. 2021; 75 (4): 537-545. Punktacja MEiN: 40
3. Sypień P, Zielonka T M. Evaluation of Polish adolescents' knowledge about human papillomavirus and vaccines. *Journal of Adolescent and Young Adult Oncology*. 2023; Jun; 12 (3): 376-382. Punktacja MEiN: 70 Impact Factor: 1,757
4. Sypień P, Zielonka T M. Knowledge and awareness of Polish parents on vaccination against human papillomavirus. *Vaccines (Basel)*. 2022; Jul 20;10 (7): 1156. Punktacja MEiN: 140 Impact Factor: 4,961
5. Sypień P, Marek W, Zielonka T M. Awareness and attitude of pediatricians towards human papillomavirus vaccinations in Poland. *Journal of Pediatrics & Child Health Care*. 2020; 5 (1): 1031. Punktacja MEiN: 5

6. Sypień P, Marek W, Zielonka T M.. Awareness and attitude of Polish gynecologists and general practitioners towards human papillomavirus vaccinations. *Healthcare*. 2023; Apr 10; 11 (8): 1076. Punktacja MEiN: 40 Impact Factor: 3,16

Łączna punktacja cyklu wynosi 9,878 punktów IF oraz 315 pkt MNiSW/KBN

Opis treści rozprawy

Rozprawa podejmuje ważny z punktu widzenia praktycznego temat jakim jest poznanie świadomości, wiedzy i stosunek polskiej młodzieży, rodziców i lekarzy do chorób wywoływanych przez HPV oraz potrzeby zapobiegania tym chorobom metodą szczepień ochronnych. Podjęto również próbę określenia źródeł wiedzy - z poznaniem roli szkoły i lekarzy w tej edukacji. Badania przeprowadzono wśród lekarzy różnych specjalności, którzy biorą albo udział w kwalifikacji do tego szczepienia lub zajmują się diagnozowaniem leczeniem następstw zakażeń HPV. Zdefiniowanie przyczyn niskiej wyszczepialności przeciw HPV w Polsce pozwoliłoby poprawić wyszczepialność i nadrobić straty.

Publikacje wchodzące w skład pracy doktorskiej

1. Sypień P, Zielonka T M. HPV infections, related diseases and prevention methods. *Family Medicine & Primary Care Review*. 2022; - jest pracą poglądową przedstawiającą aktualny stan wiedzy o epidemiologii zakażeń HPV, wywołanych przez nie chorobach i możliwościach profilaktyki .
2. Sypień P, Zielonka T M. Human papillomavirus vaccination - limitations and opportunities in countries with low vaccine coverage. *Przegląd Epidemiologiczny*. 20210- jest pracą poglądową analizującą ograniczenia we wprowadzaniu szczepień p-HPV w krajach z niską wyszczepialnością przedstawiającą niekorzystną sytuację Polski w zakresie wykorzystania możliwości na tle innych krajów. Pomimo obserwowanego w ostatnim czasie spadku zapadalności na raka szyjki macicy w Polsce, nadal jest ona znacznie wyższa niż w innych krajach Unii Europejskiej i wynosi 19,8 przypadków na 100 tysięcy kobiet, podczas gdy np. 8,43 w Austrii, 8,99 w Holandii, 10 we Francji i 7,62 na Cyprze. Łącznie w Polsce rocznie odnotowuje się ponad 3 tysiące nowych zachorowań, a pięcioletnia przeżywalność chorych z tym rozpoznaniem jest niższa od średniej dla krajów Unii Europejskiej. W 2020 roku stwierdzono w Polsce największą w Unii Europejskiej śmiertelność z powodu raka prącia - 0,95 na 100 tysięcy obywateli. Ponadto, w 2020 roku rozpoznano w Polsce

761 przypadków raka sromu, uzyskując zapadalność na poziomie 3,9 na 100 tysięcy mieszkańców - w porównaniu do 2,4 w Irlandii, czy 3,7 w Portugalii.

W opinii recenzenta te dwie publikacje są wyczerpującym i aktualnym przedstawieniem zagadnień dotyczącym problematyki zakażeń HPV i ich profilaktyki w Polsce i na świecie. Ich treść odpowiada typowemu wstępowi do dysertacji, w którym szczegółowo tłumaczy się problematykę analizowanych zagadnień oraz uzasadnia wybór celu badania. Autor wykazał się bardzo dobrą i szeroką wiedzą teoretyczną w dziedzinach pracy.

Następne 4 oryginalne publikacje przeprowadzonych metoda ankietowania zawierają wyniki badań doktoranta stanowiące odpowiedź na założone cele pracy. Kryterium włączenia do badań była świadoma zgoda na udział w badaniu, pełnoletność posiadanie dzieci, u których szczepienie to jest zalecane w przypadku uczestniczących w badaniu rodziców, wykonywanie zawodu lekarza w określonych specjalnościach, takich jak medycyna rodzinna, pediatria oraz położnictwo i ginekologia. Kryteriami wyłączenia były nieudzielenie świadomej zgody na udział w projekcie oraz niepełnoletność. Uczestnictwo w badaniach było całkowicie dobrowolne i na każdym etapie w pełni anonimowe. Wypełnienie ankiety wiązało się z wyrażeniem świadomej zgody na udział w badaniu. Projekt badawczy otrzymał zgodę komisji bioetycznej. Ocena świadomości, wiedzy i stosunku do szczepień przeciwko HPV została przeprowadzona przy użyciu specjalnie przygotowanych kwestionariuszy, odrębnych dla młodzieży (Suplement 1), rodziców (Suplement 2) i lekarzy (Suplement 3).

3. Sypień P, Zielonka T M. Evaluation of Polish adolescents' knowledge about human papillomavirus and vaccines. Journal of Adolescent and Young Adult Oncology. 2023; jest badaniem przeprowadzonym pośród pełnoletnich uczniów klas maturalnych dwóch Liceów Ogólnokształcących w Tarnowie. Ponad 80% uczniów, którym zaproponowano udział w badaniu wypełniło ankietę (n=491). Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, co odzwierciedla stosunek chłopców do dziewcząt w tego rodzaju szkołach. Badanie wykazało niedostateczny stan wiedzy o ryzyku zakażenia HPV i jego następstwach. Mniej niż połowa badanych słyszała o tym wirusie, a tylko niewielu miło wiedzę o wpływie tego zakażenia na nowotworzenie.

Pośród młodzieży, niespełna 6% potrafiło wskazać wszystkie poprawne odpowiedzi dotyczące chorób przenoszonych drogą płciową z sugerowanej listy chorób. Pomimo ograniczonej świadomości i niskiej znajomości zagadnienia związanego z HPV, zdecydowana większość młodzieży postrzega szczepienia ochronne jako skuteczną oraz równocześnie bezpieczną formę zapobiegania chorobom zakaźnym. Jednakże liczba osób zaszczepionych przeciw HPV pośród ankietowanych jest bardzo mała. Pośród przebadanej młodzieży, deklaruje to tylko 8% kobiet i 5% mężczyzn. Co ważne, prawie połowa maturzystów chciałaby zaszczepić się przeciwko HPV, a 43% planuje zaszczepić swoje dziecko w przyszłości lub polecić to szczepienie bliskim osobom. Chęć zaszczepienia się przeciw HPV nie zależy od przekonań religijnych oraz od miejsca zamieszkania ani płci. Do czynników motywujących młodzież do zaszczepienia przeciw HPV należą przede wszystkim troska o własne zdrowie, obawa przed nowotworem oraz przekonanie o pozytywnej roli szczepień ochronnych. 25% ankietowanych młodych ludzi uważa, że wszystkie szczepienia powinny być obowiązkowe. Pośród źródeł wiedzy o zdrowym stylu życia oraz o profilaktyce chorób u młodzieży najważniejszą rolę w budowaniu świadomości badanej populacji odgrywa Internet, ale ważne pozostają szkoła oraz rodzina ze znajomymi. Wielu przebadanych młodych ludzi niesatysfakcjonująco oceniło nauczanie szkolne w zakresie zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób.

W opinii recenzenta praca ma wartość praktyczną bo wskazuje na główne przyczyny niedostatecznego poziomu zaszczepienia młodzieży z powodu bardzo niskiego stanu wiedzy, niskiej świadomości ryzyka oraz powszechności zakażeń HPV, które leżą u podłoża nie odczuwania potrzeby stosowania specyficznej profilaktyki. Potwierdza to aktualnie utrzymujący niesatysfakcjonująco niski stopień zaszczepienia polskich dzieci i młodzieży pomimo 9 miesięcy funkcjonowania programu bezpłatnych, ale nieobowiązkowych szczepień.

4. Sypień P, Zielonka T M. Knowledge and awareness of Polish parents on vaccination against human papillomavirus. Vaccines (Basel). 2022 - badano 387 rodziców, najczęściej matki, których dzieci hospitalizowane były w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie, zwrócono 302 ankiety. Rodzice stanowili zróżnicowaną grupę osób o różnym wykształceniu i pochodzeniu. Mediana ich wieku wynosiła 34 lata. Badanie wykazało niedostateczny stan wiedzy o ryzyku zakażenia HPV i jego

następstwach. 54% badanych słyszała o tym wirusie, a tylko niewielu miło wiedzę o wpływie tego zakażenia na nowotworzenie. Pomimo ograniczonej świadomości i niskiej znajomości zagadnienia związanego z HPV, zdecydowana większość rodziców postrzega szczepienia ochronne jako skuteczną (71%) oraz równocześnie bezpieczną (65%) formę zapobiegania chorobom zakaźnym. Jednakże liczba osób zaszczepionych przeciw HPV ich dzieci była bardzo mała (5% dziewcząt i 4% chłopców). W grupie badanych rodziców dodatkowym potwierdzeniem pozytywnego stosunku do szczepień jest realizowanie przez prawie wszystkich z nich programu obowiązkowych szczepień ochronnych u swoich dzieci. Dotyczy to zwłaszcza rodziców z wyższym wykształceniem. Chęć zaszczepienia się przeciw HPV nie zależy od przekonań religijnych oraz od miejsca zamieszkania, płci i wieku uczestników. Do czynników motywujących do zaszczepienia dzieci przeciw HPV istotną rolę odgrywają zalecenia lekarskie. Natomiast najważniejszymi zadeklarowanymi przyczynami niezaszczepienia się lub swojego dziecka przeciw HPV są brak świadomości takiej potrzeby oraz brak wystarczającej wiedzy na ten temat. Znacznie mniejszą rolę odgrywają obawy przed niepożądanymi odczynami poszczepiennymi, koszty szczepienia, a także nieobowiązkowy status tego szczepienia. Aż 45% ankietowanych rodziców nie zamierza zaszczepić swojego dziecka, mimo że jedynie 7% deklaruje swoje negatywne stanowisko odnośnie potrzeby tego szczepienia. Przebadani rodzice rzadko decydują się na zalecane i nierefundowane szczepienia dostępne w Polsce. Realizuje je tylko jedna czwarta respondentów, tylko 5% przeciw HPV. Pośród źródeł wiedzy o zdrowym stylu życia oraz o profilaktyce chorób najważniejszą rolę odgrywa Internet (>70%) i TV (55%), duże znaczenie ma opinia lekarzy (50%).

W opinii recenzenta praca ma wartość praktyczną dla organizatorów ochrony zdrowia w Polsce, bo wskazuje na główne przyczyny niedostatecznego poziomu zaszczepienia dzieci i młodzieży z powodu bardzo niskiego stanu wiedzy, niskiej świadomości ryzyka oraz powszechności zakażeń HPV u rodziców. Brak wiedzy leży u podłoża nie odczuwania potrzeby stosowania profilaktyki u własnych dzieci, pomimo ogólnego właściwego podejścia do szczepień obowiązkowych. Potwierdza to aktualnie nadal niski stopień zaszczepienia polskich dzieci i młodzieży pomimo 9 miesięcy funkcjonowania programu bezpłatnych, ale nie obowiązkowych szczepień. Doktorant wykazał, że wprowadzenie bezpłatnych szczepień przeciw HPV tylko w ograniczonym zakresie poprawi poziom wyszczepienia. Niestety wszystko się potwierdziło.

Publikacja 5. Sypień P, Marek W, Zielonka T M. Awareness and attitude of pediatricians towards human papillomavirus vaccinations in Poland. Journal of Pediatrics & Child Health Care. 2020; i **publikacja 6.** Sypień P, Marek W, Zielonka T M.. Awareness and attitude of Polish gynecologists and general practitioners towards human papillomavirus vaccinations. Healthcare. 2023 zawierają wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych wg identycznej metodologii w trzech różnych grupach specjalistów pediatrów (n=442) i lekarzy rodzinnych (n=156; zalecających i kwalifikujących do szczepień dzieci i młodzieży) oraz i ginekologów (n=144; zalecających szczepienie oraz przede wszystkim zajmujących się diagnostyką i leczeniem następstw HPV). Lekarze byli rekrutowani do badania pośród uczestników szkoleń i konferencji.

W grupie lekarzy stwierdzono braki w wiedzy nawet w ich samoocenie. Tylko 42% przebadanych ginekologów, 57% lekarzy rodzinnych oraz 67% pediatrów deklaruje, że czuje się wystarczająco wyedukowanych w tym temacie. Równocześnie zaledwie 20% lekarzy udzieliło wszystkich poprawnych odpowiedzi na pytania sprawdzające podstawową wiedzę na temat HPV. Na pytanie „Przed jakimi chorobami chroni szczepienie przeciw HPV?” porwanie odpowiedziało 33% pediatrów, 28% lekarzy rodzinnych i 30% ginekologów. Na pytanie „Kto może zarazić się HPV?” odpowiedziało 89% pediatrów, 66% lekarzy rodzinnych i 68% ginekologów .

Zaskakujące są wyniki badania opinii lekarzy o proponowanym statusie szczepienia przeciw HPV w Polsce. Jako obowiązkowe i bezpłatne chce je mieć tylko 57%, jako zalecane i objęte refundacją 17%, a jako dobrowolne i płatne 26% i co szczególnie dziwi chce tego aż 33% pediatrów! Ponadto, lekarki częściej niż lekarze (87% vs. 75%, $p = 0,02$) oraz respondenci pracujący na obszarach wiejskich oraz w małych miastach (do 100 tysięcy mieszkańców) chętniej niż mieszkańcy dużych miast (91% vs. 84%, $p = 0,03$) wskazują na potrzebę wsparcia finansowego szczepień p-HPV przez państwo. Badania wykazały rozbieżność pomiędzy deklarowanym częstym informowaniem pacjentów o potrzebie szczepienia przeciw HPV (70% pediatrów, 77% lekarzy rodzinnych i 85% ginekologów) a wskazywaną rzeczywistością częstością tych rozmów z pacjentami np. tylko 11% deklaruje zalecanie tego szczepienia częściej niż raz w miesiącu. Większość specjalistów powadzi te rozmowy z własnej inicjatywy i wskazuje brak zainteresowania profilaktyką HPV u 68% młodzieży i 53% rodziców. 30% ankietowanych lekarzy nigdy nie zaleciło szczepienia przeciw HPV. Zaskakują również motywacje lekarzy do rekomendowania pacjentom szczepień p-HPV. Większość ginekologów i lek. rodzinnych czyniła to na podstawie „własnej wiedzy i

przekonania (62%) dopiero w drugiej kolejności ze względu na rekomendacje ekspertów (44%), a pediatrzy odpowiednio z tych samych powodów >80% i 41%.

W opinii recenzenta obie prace są oryginalne i bardzo wartościowe w aspekcie oceny przyczyn niedostatecznego rozpowszechnienia szczepień p-HPV w Polsce. Wyniki demaskują świadczeniodawców jako przyczynę niewystarczającej wyszczepialności p-HPV. Niedostateczny stan wiedzy o HPV występuje u lekarzy, uczestników szkoleń, a co dopiero u tych którzy w nich nie uczestniczą. Lekarze deklarują, że są świadomi tych niedostatków, ale większość z nich rozmawia z pacjentami o HPV na podstawie „własnej wiedzy”, której nie mają i „przekonania”. A najlepiej te przekonania ilustruje fakt, że prawie 1/3 ankietowanych lekarzy jest zdania, że szczepienia p-HPV powinny być dobrowolne i nierefundowane.

Po przedstawieniu publikacji, w rozdziale omówienie wyników doktorant dokonał syntezy wyników pochodzących z badania młodzieży i dorosłych rodziców oraz lekarzy 3 specjalności. Pozwoliło to dodatkowo na uwidocznienie bardzo ważnego zjawiska jakim jest brak różnicy pomiędzy stanem wiedzy młodzieży i pokolenia rodziców kształconych 20 lat wcześniej i bez internetu. Również możliwe stało się porównanie stosunku lekarzy, rodziców i młodzieży do potrzeby refundowania szczepień p-HPV w Polsce. Pozytywne, ogólne nastawienie do szczepień, nie przekłada się na pozycje szczepień p-HPV. Prawie ¼ wszystkich badanych Polaków nie widzi potrzeby refundacji szczepienia. Doktorant słusznie wskazuje na przykład polityki informacyjnej wobec problemów zakażeń HIV/AIDS w Polsce jako możliwość intensyfikacji kampani edukacyjnej w populacji świadczeniobiorców i świadczeniodawców.

Rozprawę kończy 6 wniosków, które rzeczowo odnoszą się do założonych celów.

1. Przebadana młodzież i rodzice mają niską świadomość oraz wiedzę dotyczącą HPV, chorób przez niego wywoływanych, a także sposobów ich zapobiegania.
2. Pomimo pozytywnego stosunku do szczepień ochronnych znikoma liczba badanych osób decyduje się na szczepienie przeciw HPV. Wyższe wykształcenie rodziców pozytywnie wpływa na podejmowaną decyzję, a brak wiedzy i świadomości potrzeby tego szczepienia jest najczęściej deklarowaną przyczyną nie wykonania tego szczepienia.
3. Młodzież i rodzice niezadowolająco oceniają jakość edukacji szkolnej w zakresie zdrowia. Nauczanie szkolne wymaga gruntownych zmian zwiększających świadomość

zdrowotną młodzieży, promujących zdrowy styl życia i poprawiających wiedzę w tej dziedzinie.

4. Warto opracować materiały edukacyjne i kampanie informacyjne dedykowane dla różnych grup społecznych z wykorzystaniem różnorodnych środków komunikacji - w tym Internetu i mediów społecznościowych - aby zwiększyć świadomość konsekwencji zakażeń HPV i poprawić poziom wyszczepienia.

5. Lekarze w ograniczonym stopniu rozmawiają z pacjentami i ich opiekunami na temat HPV oraz zbyt rzadko zalecają im to szczepienie. Konieczne są pilne zmiany w edukacji przed- i podyplomowej celem podniesienia wiedzy na temat HPV. Niemniej ważna jest zmiana osobistego stosunku lekarzy do szczepień, gdyż ich opinia i własny pozytywny do szczepień pogląd korzystnie wpływa na ich zalecanie pacjentom.

6. Organizacja systemu opieki zdrowotnej - a szczególnie brak czasu podczas wizyt i brak materiałów edukacyjnych - utrudnia lekarzom prowadzenie działań profilaktycznych. Warto również rozważyć dodatkowe formy motywacji lekarza do większego zaangażowania się w zdrowie publiczne. Z powodu niskiej świadomości problemu HPV przez rodziców, to lekarze powinni z własnej inicjatywy edukować społeczeństwo i zachęcać do szczepień ochronnych.

Piśmiennictwo składa się z 87 pozycji, które celowo odnoszą się do tekstu.

Ocena merytoryczna rozprawy

Praca ma prawidłowy układ i właściwy podział treści. Podjęta przez doktoranta problematyka badawcza jest oryginalna. **Metodyka badań** była prawidłowa. We wszystkich pracach oryginalnych doktorant rzeczowo przedstawił ograniczenia związane z doborem uczestników badania. Zastosowane **metody statystyczne** były odpowiednie do przeprowadzonych analiz obejmujących dane jakościowe i ilościowe w przypadku danych metrykalnych. Uważam, że doktorant przeprowadził wszystkie badania i analizę w optymalny do oceny realizacji celów sposób, potwierdzający jego dojrzałość naukową.

W dyskusji, poza rzetelnym i krytycznym omówieniem własnych wyników znajdujemy opisy osiągnięć innych autorów prowadzących podobne badania. Interpretacja tych wyników jest właściwa, co potwierdza dobrą znajomość Wakcynologii. **Wnioski** odpowiadają na pytania zadane na wstępie pracy. **Piśmiennictwo** jest dobrane właściwie, umiejętnie stosowane oraz w pełni wykorzystane.

W ostatecznej ocenie pracy

Za mocne strony rozprawy uważam:

1/ rozprawa jest owocem dobrze zaplanowanych i konsekwentnie przeprowadzonych badań ankietowych reprezentatywnych grup społecznych istotnych w podejmowaniu decyzji o szczepieniach p-HPV, nadzorowanego oraz koordynowanego przez doktoranta

2/ prace oryginalne wchodzące w skład rozprawy stanowią wartościowe źródło wiedzy dla organizatorów szczepień p-HPV w Polsce; wartość praktyczna rozprawy wynika z właściwego zdiagnozowania przyczyn dotychczasowych niepowodzeń upowszechniania szczepień w Polsce. Potwierdzają ostatnie 9 miesięczne doświadczenia wskazujące na niedostateczny stopień wyszczepialności pomimo wprowadzenia w Polsce (od 1.06.2023) bezpłatnych szczepień dla dzieci i młodzieży (szczepionka biwalentną).

Jako słabości rozprawy odnotowuję:

1/ zbyt łagodne zinterpretowanie wyników badania lekarzy wskazujących jednoznacznie na niedostateczny stan wiedzy o HPV u lekarzy, uczestników szkoleń, a co dopiero u tych którzy w nich nie uczestniczą. Z mocy ustawy (Art.17 ust.9) polscy lekarze są zobowiązani do informowania o szczepieniach zalecanych. Fakt, że ich wiedza oraz opinie są porównywalne do wiedzy lekarzy w innych krajach wskazuje dobitnie na rolę właściwej organizacji szczepień p-HPV, jako bardzo ważnego czynnika odpowiadająca za powodzenie akcji szczepień.

2/ posługiwanie się w tytule 3. i 4. publikacji określeniem „polskiej młodzieży i polskich rodziców” podczas gdy grupa badana rekrutowała się zaledwie z dwóch regionalnych tarnobrzeskich liceów i rodziców dzieci krakowskiego szpitala.

2/ wprowadzenie do rozprawy doktorskiej niesprawdzonej i szkodliwej dla potencjalnego czytelnika informacji o wycofaniu szczepionki biwalentnej z rynku we Francji, co nie jest prawdą oraz posłużenie się artykułem prasowym (i nieaktywnym linkiem) jako źródłem informacji naukowej, bez sprawdzenia u producenta szczepionki, co było łatwe do sprawdzenia.

Recenzent uważa że przedłożona rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej Kandydata w dyscyplinie nauk medycznych oraz samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Dysertacja jest wartościowa, ciekawa i ma znaczenie praktyczne. Dysertacja ta potwierdza dojrzałość naukową Autora oraz kompetencji w zakresie przeprowadzonych badań. Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018 poz.1668).

Na tej podstawie stawiam wniosek do Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w Warszawie o dalsze postępowanie w sprawie nadania stopnia naukowego doktora nauk medycznych lek. Piotra Sypienia

Recenzent prof. dr med. hab. Leszek Szenborn